

กิจกรรมดี ๆ กับ... 4 ศิลปิน

ไม่นานมานี้ **วิฑู ศรีวิลาส** ศิลปินนักปั้นคนไทยในออสเตรเลียได้นำเพื่อนศิลปินอารมณ์ดีมาสร้างสรรค์การทำ Workshop แบบสนุกสนานกับนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมและการออกแบบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ โดยการประสานงานของ รศ.วรุฒร์ สุธีระขจร มาดูกันว่าเวิร์คชอปครั้งนี้สนุกอย่างไร...

วิฑู วิจารณ์งาน

กิจกรรมนี้เรียกว่า Indigo monster หรือสัตว์ประหลาดลายคราม

ก่อนอื่นศิลปินทั้ง 3 แบ่งนิสิตนักศึกษาออกเป็น 3 กลุ่มเท่าๆ กัน ศิลปินทั้ง 3 คือ วิฑู, Shin Koyoma ชาวญี่ปุ่น, Pepijn van den Nieuwendijk ชาวเนเธอร์แลนด์ ยื่นประจำแต่ละโต๊ะ ทุกคนได้รับดินก้อนเท่ากำปั้นเล็กๆ 1 ก้อนและกระดานไม้รองปั้นคนละ 1 แผ่น กลุ่มที่ 1 ปั้นส่วนหัว กลุ่มที่ 2 ปั้นตัว และกลุ่มที่ 3 ปั้นส่วนขา แต่ละคนต้องกะพื้นที่ในกระดานไม้ให้วางงานอย่างเหมาะสมและต้องปั้นให้ด้านหลังของผลงานแนบกับกระดานไม้ จากนั้นก็เริ่มปั้น...ปั้น...และปั้น

สัตว์ประหลาดลายครามหลังการเขียนโคบอลต์และเฟาเคลือบแล้ว 1 ชิ้น = 3 คนปั้น

สัตว์ประหลาด
มหัศจรรย์

กลุ่มผู้สร้างสัตว์ประหลาด

ในช่วงแรก แต่ละคนดังเล นั่งสบตากันแต่หลบตาศิลปิน จดๆ จ้องๆ อยู่สักพัก แต่เมื่อเครื่องเริ่มติดแล้วก็หยุดไม่ได้ กลุ่มที่ปั้นหัวจะดูสบายๆ กว่ากลุ่มที่ปั้นตัวและขา อาจเป็นเพราะสัญลักษณ์ในการจินตนาการและตำแหน่งที่เริ่มนั้นดูสบายใจและง่ายกว่า เมื่อเวลาผ่านไปประมาณ 40 นาที พบว่าทุกคนได้ผลงานอันน่าทึ่ง ออกไปด้วยจินตนาการอันล้ำเลิศ แต่ละคนตกแต่งรายละเอียดกันสุดเหวี่ยงแบบไม่มีใครยอมใคร จากนั้นก็ถึงเวลาเวียนเปลี่ยนกลุ่มโดยวางผลงานไว้ที่เดิม ย้ายเฉพาะคนปั้น กลุ่มที่ปั้นหัวก็เดินไปที่โต๊ะที่ปั้นตัวเพื่อจะปั้น “ขา” กลุ่มที่ปั้นตัวเดินไปที่โต๊ะขาเพื่อจะปั้น “หัว” ส่วนกลุ่มที่ปั้นขาเดินไปที่โต๊ะหัว เพื่อจะปั้น “ตัว” จากนั้นก็ปั้นต่อเติมจากเพื่อนคนแรก สังเกตได้ว่าแม้ชิ้นส่วนที่ปั้นอยู่แล้วจะไม่ใช้รูปแบบของตัวเอง แต่ว่าแต่ละคนก็ปั้นได้เนียนและกลมกลื่นมาก พร้อมทั้งใส่เอกลักษณ์เฉพาะตัวลงไปในส่วนที่ตนเองปั้น เมื่อทุกคนปั้นจนเสร็จก็ถึงคราวเวียนกลุ่มครั้งสุดท้าย กลุ่มปั้นหัวตั้งแต่แรกไปโต๊ะ 3 เพื่อปั้น “ตัว” กลุ่ม 2 ไปที่โต๊ะ 1 เพื่อปั้น “ขา” กลุ่มที่ 3 ไปโต๊ะ 2 เพื่อปั้นส่วน “หัว”

ในที่สุดทุกคนก็ได้ปั้นทุกส่วน สัตว์ประหลาดหน้าตาพิลึกพิลั่นก็ปรากฏโฉมออกมาให้เฮฮา บางตัวก็น่าเอ็นดู บางตัวก็ดูโหด วิญญาดำเนินการวิจารณ์ได้อย่างสนุกสนาน ให้คนปั้นเล่าเรื่องราวอย่างต่อเนื่องไปถึงสัตว์ประหลาดตัวอื่นได้อย่างน่าทึ่ง เป็นการวิจารณ์งานชนิดลูกโซ่ที่น่าสนใจ ก่อนจบรายการมีคำถามจากศิลปินว่ากิจกรรมครั้งนี้ได้ข้อคิดอะไร สามารถโยงเข้ากับคำสอนในพุทธศาสนาได้อย่างไร มีผู้ตอบว่า “ตัวเราไม่ใช่ของเรา” และ “อย่าไปยึดติด” และมีแถมด้วยว่า “รวมกันเราอยู่ แยกหมู่เราตาย”

เวิร์คชอปจบลงด้วยความสนุกสนาน คนที่นำงานกลับสามารถหยิบชิ้นงานที่ตนเองเริ่มปั้นครั้งแรกไปได้ ซึ่งทุกคนจะได้ฝีมือเพื่อนๆ อีก 2 คนพ่วงไปด้วย สิ่งที่ได้นอกเหนือจากการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และได้แสดงความสามารถที่แต่ละคนอาจไม่รู้มาก่อนก็คือ... ความสามัคคี การเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันและแน่นอน... ความไม่ยึดมั่นถือมั่น

จากนั้นอีก 3 อาทิตย์ Steve Hilto ซึ่งเป็นวิทยากรรับเชิญเพื่อบรรยายในงาน International Conference on Traditional and Advanced Ceramics 2012 ได้เดินทางมาล่วงหน้าเพื่อจัดเวิร์คชอปให้กับนิสิตและนักเรียนที่สนใจการทำงานด้าน 3 มิติ ซึ่งมี 2 กิจกรรมที่น่าสนใจ กิจกรรมแรกคือ การนำพื้นผิวต่างๆ มาจัดองค์ประกอบและสร้างให้เป็นรูปทรง โดยแบ่งกลุ่มนิสิตกลุ่มละ 3 คน ให้ทำงานด้วยกัน นำดินไปกดบนพื้นผิวของวัสดุต่างๆ หรือนำวัสดุมากลึงทับก็ได้ จากนั้นนำชิ้นดินที่มีลวดลายที่หลากหลายมาขึ้นรูปต่อกันให้เป็นรูปทรงต่างๆ เป็นการสร้างสรรค์ที่ใช้จินตนาการสุดๆ ได้ผลงานที่สนุกสนานมาหลายชิ้น

อีกกิจกรรมหนึ่งที่น่าสนใจมากคือ “การปั้นสิ่งที่ไม่เหมือนอะไรเลย” ชื่อกิจกรรมอาจฟังดูซ้ำๆ แต่ในความขำขันนั้นมีความจริงจังและประโยชน์มหาศาลซ่อนอยู่... มาดูกันว่ากิจกรรมนี้คืออะไร

ก่อนอื่น ศิลปินตัดดินชิ้นเล็กๆ แบ่งให้ทุกคนขนาด

ประมาณ 1 ลูกบาศก์นิ้ว รอให้ได้ดินครบทุกคนแล้วจึงเริ่มจับเวลาในการปั้น โดยมีข้อกำหนดว่า

...ห้ามปั้นงานที่ออกมาเหมือนอะไรก็ตามในโลกนี้ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไร้ชีวิต เช่น ห้ามปั้น คน สัตว์ พืช ของเล่น เรือ รถ ฯลฯ

...ต้องปั้นในระยะเวลาที่กำหนดให้เท่านั้น เช่น 40 นาที ในเวลา 40 นาทีต้องปั้นตลอดเวลา ห้ามรีบปั้นให้เสร็จๆ แล้วนั่งรอหรือนั่งคุยกันแล้วค่อยปั้น

...ต้องปั้นให้ชิ้นงานสูงขึ้นไปในแนวตั้งไม่ปั้นในแนวราบ

เมื่อประกาศให้เริ่มปั้น ทุกคนจุกๆ จ้องๆ อยู่ครู่เล็กๆ แล้วจึงเริ่มปั้น เมื่อเวลาผ่านไป 15 นาที พบว่าดินก้อนจิ้งจี้ถูกใช้อย่างคุ่มค่ามาก บางคนรีบอบส่วนมาปั้นใหม่หรือคลึงเป็นชิ้นเล็กๆ แล้วค่อยมาประกอบต่อกัน เมื่อหมดเวลาทุกคนนำงานมาวางโชว์ พบว่าแต่ละคนปั้นเป็นประติมากรรมขนาดจิ๋วที่มีรูปทรงที่น่าสนใจ ลักษณะเป็นนามธรรม ผลงานหลายชิ้นสามารถนำไปเป็นต้นแบบเพื่อปั้นชิ้นใหญ่ได้

สตีฟได้เฉลยถึงข้อจำกัดต่างๆ นี้ว่า การกำหนดระยะเวลาปั้นและรูปแบบอันไม่ต้องการให้เหมือนอะไรนี้ ทำให้แต่ละคนใช้สมาธิจดจ่อกับงานของตนเอง และใช้จินตนาการในการสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง การไม่ยึดติดกับความเหมือนสิ่งต่างๆ ที่เป็นรูปธรรมนั้นทำให้ได้ชิ้นงานที่เป็นนามธรรมซึ่งแสดงเอกลักษณ์ของงานได้อย่างไร้ขีดจำกัด การปั้นทรงสูงทำให้ทำยากกว่าการปั้นแนวนอน เพราะจะล้มได้ง่ายกว่าทำให้ผู้ปั้นต้องคิดถึงโครงสร้างผสมผสานกับความงามและสามารถเติมแต่งได้รอบด้าน ส่วนเวลาที่กำหนดขึ้นขึ้นอยู่กับความต้องการ อาจใช้เวลาถึงหนึ่งชั่วโมงครึ่งก็ได้ ผลงานที่ออกมามีความหลากหลาย แม้จะเป็นงานชิ้นเล็กก็มีความงาม แต่ขั้นตอนระหว่างการทำงาน ดูจะมีความสำคัญมากกว่า หากกำหนดให้ผู้ปั้นห้ามพูดคุยกันระหว่างปั้น จะฝึกเรื่องการมีสมาธิในการทำงานได้มากขึ้นด้วย

สตีฟ ฮิลตัน กับผลงานชิ้นเล็ก

บรรยากาศการทำกิจกรรมเรื่องพื้นผิว

การเชิญศิลปินอารมณ์ดี ทั้ง 4 คน มาจัดกิจกรรมนี้นับเป็นการเปิดโลกทัศน์ให้แก่อาจารย์ นิสิตนักศึกษา นอกจากจะได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และสนุกสนานแล้ว ยังได้ข้อคิดและวิธีการทำงานแบบใหม่ เรียกว่าสร้างสรรค์กันตั้งแต่หัวข้อกิจกรรมเลยทีเดียว

ขอขอบคุณวิทยุ, ชิน, เป็ปปิน และสตีฟ...

